

Krátke správy

Úvodné slovo k novej rubrike

Vážení členovia našej Spoločnosti, časopis Bulletin SBS, ktorý už 45 rokov informuje svojich členov ako aj ostatných priateľov botaniky o najnovších poznatkoch z oblasti floristiky, taxonómie, fytocenológie, fytogeografie, ekológie a ekofyziológie rastlín, zažíva v posledných rokoch nedostatok príspevkov. Jednotlivé čísla sú stránkovo poddimenzované a najmä počet odborných príspevkov je stále nižší, než tomu bolo v minulosti. Čiastočne to naplňame informáciami, ako sú recenzie botanických publikácií, príspevky k životným jubileám našich členov a bohužiaľ aj nekrológmi botanických osobností. Chceli by sme touto cestou vyzvať všetkých členov SBS aj nečlenov, aby ste posielali najmä údaje, na ktoré narazíte počas botanickej sezóny a ktoré je možné publikovať v rámci už tradičných rubrik „Zaujímavejšie floristické nálezy“ a „Zaujímavejšie fytocenologické zápisy“. Ako novú zavádzame rubriku „Krátke správy“, kde by sa mohli publikovať zaujímavé údaje vo formáte, ktorý umožní autorovi širší komentár či kontext k nálezom alebo zápisom aj s citovaním relevantnej literatúry, podávaním podpornému projektu a pod. Príspevky budú obsahovať názov v slovenskom aj anglickom jazyku, krátky anglický abstrakt a zoznam relevantnej použitej literatúry. Prvé takéto články sú už zaradené v tomto čísle a môžu byť inšpiráciou aj vzorom pre ďalších autorov. Impulzom pre nás boli rubriky „Additamenta“ a „Komentované fytocenologické snímky“, vychádzajúce v časopise Zprávy České botanické společnosti. Rovnako týmto chceme iniciovať overovanie historických floristických údajov aj zopakovanie starých fytocenologických zápisov, čo je iniciatíva s celoeurópskym presahom (cf. <https://euroveg.org/resurvey/>). Informácie podobného charakteru sú neoceniteľné pre diela ako je Flóra Slovenska, alebo pre mapovanie biotopov Slovenska a sú základom pre databázy vedeckých inštitúcií aj štátnej ochrany prírody.

Vopred vám všetkým ďakujeme,

MILAN VALACHOVIČ
predseda redakčnej rady

Pistia rezavková aj na Borskej nížine

Pistia stratiotes also in Borská nížina Lowland

MILAN VALACHOVIČ

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV v. v. i., Botanický ústav, Dúbravská cesta 9, 845 23, Bratislava, milan.valachovic@savba.sk

Abstract: During the last decades, a potentially invasive aquatic plant species *Pistia stratiotes* has been registered on Podunajská nížina Lowland several times. The occurrence in Borská nížina Lowland extends its localities in the western part of Slovakia. The first two phytocoenological relevés are added.

Key words: aquatic vegetation, invasive plant, pleustophytes

Pistia rezavková (*Pistia stratiotes* L.) je pantropický taxón pochádzajúci pravdepodobne ešte z čias spojeného kontinentu Gondwana, a tak pôvodný v Afrike aj Južnej Amerike. V súčasnosti sa vyskytuje na všetkých kontinentoch okrem Antarktídy. Druh sa nekontrolovateľne šíri napr. v riekach severného Maroka, úspešne prežíva v Portugalsku, Španielsku, Francúzsku a ďalších európskych krajinách vrátane Česka a Slovenska (Hrivnák et al. 2019). Prvýkrát sa niekoľko jedincov druhu zistilo v Malom Dunaji na lokalite Jelka v roku 2007 (Tóthová et al. 2011). O dva roky neskôr, keď v októbri rekognoskovali vybrané úseky Malého Dunaja a Čiernej vody, zistili výskyt druhu v oboch tokoch. Odvtedy sa pravidelne uvádza z okolia Jelky a Sládkovičova (napr. Ružičková et al. 2020). Vzhľadom na masívny výskyt druhu vždy ku koncu vegetačného obdobia je predpoklad, že druh tu nie je len občasne zanesený, ale je schopný na lokalite prežiť aj nižšie teploty zimného obdobia. Tým sa *pistia rezavková* stáva druhom s potenciálom správať sa ako invázny druh. Preto je potrebné na Slovensku tento druh monitorovať a sledovať jeho životný cyklus. Okrem Podunajskej nížiny existuje jeden nepublikovaný údaj z Borskej nížiny od dr. E. Lisickej z riečky Malina pred jej vyústením do rieky Moravy. Aktuálne som druh zaznamenal v kanáli popri železničnej trati Trnava-Kúty pri Šajdíkových Humenciach. Husté monocenózy tvoria asi 100 m², ojedinelé zhluky sa vyskytujú v porastoch asociácie *Lemnetum minoris* na úseku dlhom cca. 400 m. Výskyt dokladajú dva zápisy:

Zápis 1. Šajdíkovce Humence, povýše mostíka (poľná cesta k f. Kerkosand s.r.o.), 48°39'38,3'' s. š., 17°16'43,9'' v. d., 7369, kanál so strmými brehmi porastený čerňicím a trstou, 180 m, plocha 28 m², celk. pokryvnosť (= E_i) 100 %, výška porastu 5 – 7 cm, hĺbka vody 80 – 100 cm, 8. 10. 2023, M. Valachovič (MV3864).

E₁: *Pistia stratiotes* 5, *Lemna minor* 2b, *Carex acutiformis* 1, *Typha latifolia* +, *Alnus glutinosa* (výška 1m) r.

Zápis 2. Šajdíkove Humence, poniže toho istého mostíka, 48°39'42,3'' s. š., 17°16'45,8'' v. d., 7369, kanál so strmými brehmi porastený *Phragmites australis*, 180 m, plocha 40 m², celk. pokryvnosť (= E₁) 95 %, voľná hladina 5 %, výška porastu 5 – 7 cm, hĺbka vody ±100 cm, 8. 10. 2023, M. Valachovič (MV3866).

E₁: *Pistia stratiotes* 5, *Lemna minor* 2b, *Sparganium erectum* 2a, *Carex acutiformis* 1, *Juncus effusus* +, *Lythrum salicaria* r.

Pokiaľ by sa uvažovalo o existencii dominantného spoločenstva s *Pistia stratiotes*, patrilo by jednoznačne do zväzu *Lemnion minoris* (obdobne ako napr. *Ceratophyllo-Azolletum filiculoides*), pretože si udržiava pomerne jednotný fyziognomický ráz, ide o pleustofyt a sprievodne druhy sú veľmi podobné aj tým, ktoré sa uvádzajú z iných oblastí – pozri napr. Khabbach et al. (2019).

Literatúra

- Hrivnák, R., Medvecká, J., Baláži, P., Bubíková, K., Oťaheľová, H. & Svitok, M. 2019. Alien aquatic plants in Slovakia over 130 years: historical overview, current distribution and future perspectives. *NeoBiota* 49: 37–56.
- Khabbach, A., Libiad, M. & Ennabili, A. 2019. Invasion increasing risk of Al Jawahir Wadi lentic habitats by *Pistia stratiotes* L. (North-Central Morocco). *Bot. Complut.* 43: 97–107.
- Ružičková, J., Lehotská, B., Takáčová, A. & Semerád, M. 2020. Morphometry of alien species *Pistia stratiotes* L. in natural conditions of the Slovak Republic. *Biologia (Bratislava)* 75: 1–10.
- Tóthová, L., Ružičková, J. & Baláži, P. 2011. Nový rastlinný druh na Slovensku – má potenciál byť invázny? *Vodohospodársky Spravod.* 11–12: 33.